

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2025-05-07 Nr. NV-928

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-25-435(2) TAIS-25-5324(3)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS ĮSTATYMO NR. I-172 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-1129 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3562 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS ĮSTATYMO NR. I-172 7 STRAIPSNIO 1-1 DALIES PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-110		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2025-04-23	<i>Finansų ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-05-06	<i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Teikiama Vyriausybės išvada dėl dviejų Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo (toliau – Įstatymas) pakeitimo projektų:

1. Įstatymo projekto Nr.1, kurį parengė Seimo narys Aurelijus Veryga, pateikė Seimo narių grupė: Įstatymo Nr. I-172 7 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1129 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3562;
2. Įstatymo projekto Nr. 2, kurį parengė Seimo narys Audrius Radvilavičius, pateikė Seimo narių grupė: Įstatymo Nr. I-172 7 straipsnio 1-1 dalies pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-110.

2025 m. sausio 1 d. įsigaliojo naujos Įstatymo pataisos, pagal kurias gyventojai nebegali skirti iki 1,2 proc. gyventojų pajamų mokesčio (GPM) religinėms bendruomenėms, bendrijoms ir religiniams centrams, taip pat biudžetinėms įstaigoms, tokioms kaip mokyklos ir darželiai:

- Iki 2025 m. galimybė religinėms bendruomenėms skirti dalį sumokamo GPM buvo įprastas būdas paremti religines bendruomenes, taip prisidedant prie religijos laisvės ir Lietuvos religinio, istorinio bei kultūrinio paveldo puoselėjimo. Šios ligi šiol turėtos teisės suvaržymas, paliekant galimybę skirti dalį nuo GPM tik NVO neatitinka nei tikinčiųjų, nei visoje visuomenėje susiklosčiusių rėmimo tradicijų bei poreikių.
- Nuo 2025 m. švietimo įstaigoms netekus galimybės pretenduoti į šią paramą ir nesuteikiant pakankamo alternatyvaus finansavimo, ženkliai bloginama jų finansinė padėtis. Valstybinėms ir savivaldybių švietimo įstaigoms neužtikrinant pilnaverčio ugdymo proceso šis sprendimas galimai pasitarnaus privačių mokytojų augimui, o tai dar labiau gilins tiek socialinę atskirtį, tiek atskirtį švietime.

Įstatymo projektu Nr. 1 siūloma grąžinti galimybę skirti GPM paramą religinėms bendruomenėms, bendrijoms ir religiniams centrams.

Įstatymo projektu Nr. 2 siūloma grąžinti galimybę skirti GPM paramą religinėms bendruomenėms, bendrijoms ir religiniams centrams, taip pat valstybinėms ir savivaldybių švietimo įstaigoms.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Nutarimo (Vyriausybės išvados) projektu siūloma:

- **iš esmės pritarti Įstatymo projekto Nr. 1 siekiui** nustatyti, kad piniginių lėšų, sudarančių GPM dalį iki 1,2 procento, gavėjais gali būti religinės bendruomenės, bendrijos ir religiniai centrai, **bet nepritarti pačiam projektui**, nes turėtų būti keičiamas ne Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos Nr. XIV-1129, o galiojančio Įstatymo 7 straipsnio 11 dalis;
- **iš esmės pritarti Įstatymo projektui Nr. 2**, kuriame siūloma nustatyti, kad piniginių lėšų, sudarančių GPM dalį iki 1,2 procento, gavėjais gali būti religinės bendruomenės, bendrijos ir religiniai centrai, valstybinės ir savivaldybių mokyklos.

Siekiant teisinio aiškumo pasiūlyti Seimui tobulinti Įstatymo projektą Nr.2, jį papildant, kad Įstatymo pakeitimas taikomas, skiriant nurodytą paramą už 2025 ir vėlesnius metus.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Seimui Įstatymu nustačius, kad piniginių lėšų, sudarančių GPM dalį iki 1,2 procento, gavėjais gali būti religinės bendruomenės, bendrijos ir religiniai centrai, valstybinės ir savivaldybių mokyklos, Įstatymas būtų taikomas, skiriant nurodytą paramą už 2025 ir vėlesnius metus.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Derinant Nutarimo projektą, gauti kai kurių NVO raštai, kuriuose išreiškiamas nepritarimas įtraukti biudžetines įstaigas į sąrašą įstaigų, kurios gali gauti 1,2 procento GPM paramą, taip keliant grėsmę NVO sektoriaus stabilumui ir veiklų tęstinumui. Tokie NVO prašymai grindžiami tuo, kad biudžetinės įstaigos yra finansuojamos iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, todėl jų papildomas finansavimas galėtų iškreipti paramos paskirstymo sistemą bei sumažinti paramą NVO, t. y. toks siūlymas neatitinka pilietinės visuomenės interesų.

Nutarimo projekto teikime nurodyta, kad VMI duomenimis, 2023 m. apskaičiuota pervestos GPM dalies paramos dalis sudaro: viešosioms įstaigoms sudaro 11,4 mln. eurų; asociacijoms – 7,6 mln. eurų, labdaros ir paramos fondams – 3,8 mln. eurų, biudžetinėms įstaigoms – 3,8 mln. eurų, iš kurių 2,1 mln. eurų – mokykloms, įskaitant meno, sporto mokyklas ir vaikų darželius-mokyklas.

Manytume, kad Nutarimo projekto teikime pagrįstai nurodyta, kad GPM dalies iki 1,2 procento skyrimas yra asmens teisė ir apsisprendimas, todėl iš šios paramos gavėjų sąrašo išbraukus biudžetines įstaigas, tarp jų valstybines ir savivaldybių mokyklas, nereiškia, kad asmenys GPM paramą, kurią skirdavo valstybinėms ir savivaldybių mokykloms, skirs būtent NVO sektoriui, jie gali paramos apskritai nebeskirti. Todėl abejotina, ar NVO siūlymas nepritarti Nutarimo projektui sudarys prielaidas NVO gauti didesnę GPM paramą.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Nutarimo projektas derintas su Teisingumo ministerija, kurios pastabos įvertintos.
LRVK Teisės grupės 2025 m. gegužės 7 d. išvada Nr. NV-926 be pastabų.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Diana Varnaitė

Viešojo valdymo grupė, patarėja